889/12

Den 10. april 2012 blev i sag nr. 80.579:

xxxxx xx xxxxxxx xxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxx xxx xxxxx
xxxx xxxxxxxx x

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har livsforsikring i Danica Pension. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at yde præmiefritagelse og udbetale fuld forsikringsydelse ved tab af erhvervsevne.

Selskabet har anerkendt, at klagerens erhvervsevne er nedsat til mellem halvdelen og en tredjedel, men ikke til en tredjedel eller derunder. Inden sagens indbringelse for nævnet har selskabet som begrundelse herfor anført, at klagerens erhvervsevnetab delvist er omfattet af en rygklausul. Når der bortses fra den del af erhvervsevnetabet, der er omfattet af klausulen, er erhvervsevnen ikke nedsat til en tredjedel eller derunder. Efter sagens indbringelse for nævnet har selskabet valgt ikke at påberåbe sig klausulen, men har anført, at klagerens erhvervsevnetab - uanset klausulen - ikke er nedsat til en tredjedel eller derunder.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvis forsikredes erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til en tredjedel eller mindre af den fulde erhvervsevne. Nedsættes erhvervsevnen til mellem halvdelen og en tredjedel, giver forsikringen ret til halv udbetaling. Der er en karensperiode på tre måneder.

Forsikringen blev ved oprettelsen i 1992 påført følgende klausul: ”Forsikringen omfatter ikke tab af erhvervsevne eller ret til fritagelse for indbetaling (præmiefritagelse), hvis arbejdsudygtigheden skyldes ryglidelse”.

Klageren er født i 1968. Hun er uddannet hestetræner og berider og har taget en kontoruddannelse.

Klageren anmeldte i marts 2008, at hun havde været deltidssygemeldt siden den 24/5 2007 grundet hovedpine og smerter i nakke, skuldre og arme. Hun vurderede, at generne kunne henføres til et ulykkestilfælde i november 2000, hvor hun var faldet af en hest. Af anmeldelsen fremgår, at hun inden uarbejdsudygtighedens indtræden havde arbejdet på fuld tid som selvstændig med egen hestepension (herunder med træning af heste samt rideundervisning) og som ansat i ægtefællens forretning, men at hun efter den 24/5 2007 var ophørt med at arbejde i forretningen og nu alene passede hestepensionen samt varetog rideundervisning 18,5 timer ugentligt.

Selskabet indhentede neurokirurgisk speciallægeerklæring af 10/9 2008. Heraf fremgår bl.a.:

"**Forløb og behandling af aktuelle lidelse**

…

Skadelidtes dagligdag former sig således, at hun står op ved 7-tiden. Går straks i gang med at passe 4 heste, hvoraf 2 er hendes egne. Fjerner hestemøg og fodrer hestene med havre, som hun skovler op i trug. Kører affaldet til en mødding på en trillebør. Hun spiser ved 9-tiden, og om formiddagen rider hun herefter træning med dressur i ridehallen, det varer godt en times tid, herefter foretager hun vask og strigling samt pleje af hestene indtil ved 12-tiden. Fodrer herefter igen med hvedeklid og vand.

Skadelidte spiser frokost med ægtefællen som kommer hjem mellem 13 og 14. Hun lægger sig herefter ½-1 time på sofa og falder som regel i søvn. Om eftermiddagen er der husarbejde med tøjvask, støvsugning og lignende. Undgår løft. Skadelidte kører med bil på indkøb. Sidst på eftermiddagen fodrer skadelidte igen de 4 heste og har også enkelte elever til undervisning. Efter aftensmåltidet tilbringes aftenen sammen med ægtefællen, de ser ofte fjernsyn. Går i seng ved 23-tiden. Sover som oftest godt.

…

Konklusion

43-årig hestetræner som siden barndommen har fået en del knubs ved fald fra heste, især tilfælde i 1982, hvor hun faldt med hest og fik denne over sig, således at hun slog ryg og bækken. Senere i 2000, hvor skadelidte sprang af en løbsk hest og faldt, så hun rullede rundt flere gange og endelig slog ryg og nakke samt baghovedet. Var indlagt på … Sygehus og blev rtg.fotograferet. Der blev ikke konstateret brud. Var sygemeldt i 2-3 mdr. Blev tilkendt 8 % méngodtgørelse. Efter at være kommet sig etablerede skadelidte egen virksomhed med træningsfaciliteter og plads til undervisning. Begyndte i 2004 at få tiltagende gener med hoved-

pine og nakkesmerter samt overekstremitetssymptomer. Denne tilstand blev forværret, og hun måtte indskrænke sin virksomhed. Søgte læge og er siden hen behandlet og undersøgt grundigt. Blev opereret i venstre skulder, hvor man fandt en bursitis. Godt resultat af operation og væsentlig bedring af tilstanden i 3-4 mdr. Herpå igen gener medførende MR-skanning af columna cervicalis, neurokir. vurdering, hvor der blev tilrådet konservativ træningsterapi, endvidere henvist til hovedpineklinik i …, hvor skadelidte fortsat i behandling og i øvrigt forventes indlagt på … Sygehus 23.09.08. Har endvidere søgt behandling hos praktiserende speciallæge i fysiurgi. Er via kommunen henvist til undersøgelse på reum.afd. i …, dr. ... Afventer indkaldelse.

Ved undersøgelsen i dag findes normal neurologisk undersøgelse, men ømhed i nakke og skuldre og vekslende kraftudfoldelse.
Skadelidtes tilstand må anses for at være følger efter adskillige hoved- nakke- og rygtraumer med tiltagende degenerative forandringer. Dertil kronisk hovedpine der beskrives som konstant spændingshovedpine samt tidvis migræneagtig hovedpine.
Jeg har tilrådet skadelidte fortsat aktivitet samt specielt muskeltrænende øvelser for nakke og ryg, gerne svømning.
Skadelidtes erhvervsevne er utvivlsomt reduceret i forhold til tidligere. I dagligdagen er der gener og indskrænkninger som anført.

Diagnoser:
Degeneratio disci i.v. cervicalis, M 50,3 - Slidgigt i halshvirvelsøjlen.
Cephalalgia chronica, G 44,1, G 44,2 - Hovedpine.

Vedrørende skånebehov bør skadelidte undgå tunge løft. Skadelidtes funktion i det daglige og fund ved den kliniske undersøgelse er uden modsætninger. Jeg opfatter skadelidtes tilstand som kronisk, og der er kun spinkelt håb om særlig bedring. Der vil være behov for langvarig træningsbehandling, evt. suppleret med optimering af medikamentel behandling samt vejledning."

Ved brev af 16/2 2009 meddelte selskabet, at klagerens erhvervsevne fandtes nedsat til mellem halvdelen og en tredjedel på baggrund af den posttraumatiske hovedpine. Selskabet bevilligede derfor halv udbetaling ved tab af erhvervsevne fra karensperiodens udløb den 24/8 2007.

Klageren var i maj 2008 i et arbejdsprøvningsforløb i en butik. Herom fremgår bl.a.:

"Journal 30/4-2008 før praktikstart:
'Har i dag haft en telefonsamtale med [klageren] vedr. forkert slutdato på praktikpapirerne. Nye papirer bliver sendt til underskrift.

[Klageren] fortæller, at hun er glad for først at skulle møde kl. 10.00 på virksomheden - dette giver hende mulighed for at ordne morgenrutinerne (ridning, fodring, muge ud) omkring hendes egen og 1 fremmed hest fra morgenen af inden arbejdet.
De 2 andre heste bliver flyttet hjem til ejerne, når hun starter praktik, hvilket gør, at hun ikke bliver nødt til at ansætte en til at hjælpe.
…
23/5-2008 - evaluering:

[Klageren] afleverer en kalender hvori hun har beskrevet den arbejdspræstation hun har ydet i de 3 første uger af praktikken:

1. uge 8 timer, 2. uge 1,45 timer, 3. uger 3,45 timer.

[Klageren] fortæller selv at hun har været utrolig glad for stedet - har fået større fokus på hvor dårlig hun nok egentlig er. Mange dage har hun ikke ydet mere end 2 timers arbejde og det har kun været lidt af gangen.
Hun har lavet kaffe, vandet blomster, kørt ærinder og hjulpet lidt i butikken.

Arbejdstimerne har været højst 30 min af gangen - herefter har hun hvilet sig i sin bil, på en stol udenfor eller indenfor. Har været på arbejdspladsen fra kl. 10.00-17.00 hver dag.

Fortæller desuden, at hun en dag forsøgte at feje et gulv - måtte opgive - hovedet føltes som skulle det eksplodere.

Har ikke været ked af at skulle af sted, kunne godt se sig selv arbejde sådan et sted, hvis hun havde været rask.

Arbejdsgiveren, …, fortæller at hun føler at [klageren] har vist en stor motivation for arbejdet. Men hun fortæller også hun synes det har været ydmygende og synd for [klageren] at skulle være på arbejdspladsen og gerne ville arbejde, men ikke har kunnet det.

[Klageren] vil gerne vide hurtigst muligt, om hun kan begynde at tage elever ind igen eller om hun fortsætter på 100% sygedagpenge."

Klageren var fra den 24/8 2009 til den 16/10 2009 i et arbejdsprøvningsforløb. Herom fremgår bl.a.:

"**Samlet proces.**

[Klageren] blev visiteret til … efter at hun havde søgt og fået afslag på fleksjob i egen virksomhed. [Klageren] havde på daværende tidspunkt opstaldning af heste samt undervisning af brugerne på stedet. Der var tale om ca. 9 heste. [Klageren] ankede over afgørelsen og fik igen afslag. [Klageren] har nu afhændet hendes virksomhed og har lagt momsregistreringen om til, at hun nu kun udlejer bygningerne.

I afklaringen var arbejdstiden indledningsvis aftalt til 7,5 timer daglig. Trods hvile og aflastning lykkedes det ikke [klageren], at gennemføre denne arbejdstid og ofte gik hun hjem meget tidligere for at restituere sig. Den sidste halvdel af forløbet var arbejdstiden aftalt til 4 timer daglig, hvilket også ind imellem kneb [klageren] at gennemføre. Af 39 mulige arbejdsdage har [klageren] været fraværende 4 dage. Årsagerne har været smerter, svimmelhed og træthed.

[Klageren] har i hele forløbet været tilknyttet montageværkstedet på … Dette da det blev vurderet til, at være det værksted der bedst kunne opfylde skånehensynene. Det har været overvejet at [klageren] skulle afprøves i kontor funktioner, men pga. den lave grad af koncentration samt hovedpine vurderedes det ikke relevant. Den første opgave, [klageren] deltog i på værkstedet, var optælling af forskellige dele for …, hvor der skulle tælles, sorteres og placeres på hylder samt skrives på kasser, hvad og hvor meget der var i dem. Dette arbejde havde [klageren] det fint med i et par timer ad gangen, derefter blev hun træt i hovedet og

havde brug for pause. Efter pauserne gik det fint i et stykke tid indtil hun igen måtte melde fra. Senere udført [klageren] forskelligt pakkearbejde for ... Opgaverne har været pakning af små wax-removere i papemballager. [Klageren] har også foretaget ændringer af elektriske relæer for … En noget anderledes opgave har været at afkorte stifter på præsentationsvarer for ... Dette arbejde er udført ved slibning på båndpudser samt på slibesten monteret på boremaskine. Nogle få dage har [klageren] udført pedelopgaver af forskellig slags. Der var tale om vedligeholdelsesarbejde i haveanlægget ved brug af haveredskaber og plænetraktor samt maling af havemøbler. Ingen af disse opgaver var uden problemer for [klageren]. For at gøre afprøvningen så bred som muligt forsøgte [klageren] sig også med udsøgte opgaver i metal- og træværkstedet. Heller ikke her gav opgaverne ideer til fremtidig beskæftigelse i et erhvervsarbejde. Det var støj og svimmelhed, der generede [klageren] mest. Derfor blev der i den sidste del af forløbet på … igen fokuseret på lettere montagearbejde i multiværkstedet. Her var der tale om prismærkning af varer samt foldning af emballageæsker for ...

…

Konklusion

…

Barrierer

Fysisk har [klageren], efter eget udsagn, haft det meget svært ved overhovedet at møde op i afklaringen. Hun har nogen gange bare ved at køre til …, været færdig og ikke følt sig i stand til at lave særligt meget arbejde. Hun har desuden til tider ytret at hun var usikker på at det overhovedet var forsvarligt, at hun skulle køre hjem.

I værkstedet er det set at det er hovedpinen samt skulder- og nakkesmerter, der er [klagerens] erhvervshæmmende traume.
Med det fokus, der er på arbejdsevne og arbejdseffekt i forløbet på …, har det overrasket [klageren] meget, hvor lidt hun kan præstere, og hvor mange smerter i hoved, skulder og nakke, hun til stadighed oplever. Selv med arbejdstiden på 7,5 timer har [klageren] i gennemsnit ikke kunnet præstere mere end hvad der svarer til ca. 1 times effektivt arbejde. Årsagen hertil har været mange aflastende pauser og aftalte hvileperioder samt afkortede arbejdsdage pga. smerte gener. Ved de fleste opgaver arbejder [klageren] i et tempo langt under normen på det aktuelle arbejdsmarked. [Klagerens] samlede arbejdseffekt svarer således i dette forløb til mindre end 10% af arbejdsmarkedets krav.
[Klageren] føler sig psykisk meget hårdt trængt. Hun har slet ikke overblik over sin tilstand og hun bekymrer sig meget over, hvordan hendes krop reagerer samt over sin fremtidige erhvervs- og forsørgelsessituation. Det er såvel for [klageren] selv som for omgivelserne vanskeligt at skelne mellem, hvad der efterhånden er det mest belastende det fysiske eller det psykiske.

…

Muligheder

På baggrund af den psykologiske testning samt afklaring i værkstedet vurderes det, at [klagerens] præsterede niveau i afklaringen har været temmelig lavt set i forhold til arbejdsmarkedet.

I værkstedet vurderes [klagerens] samlede arbejdseffekt således at svare til mindre end 10% af arbejdsmarkedets krav i forhold til ordinært arbejde.
Fra den psykologiske testning samt samtalerne her viser det, at det drejer sig om en kompleks tilstand med hovedpine som et fremherskende symptom. Der er betydelige kognitive vanskeligheder i form af indlærings- hukommelses- og koncentrations/opmærksomhedsvanskeligheder, der i nogen grad har sammenhæng med hovedpinens intensitet. [Klagerens] arbejdsevne skønnes betydeligt nedsat og i betragtning af det langvarige forløb formentlig varigt. Der er ikke psykologiske behandlingsmuligheder.

Samlet set skønnes arbejdsevnen derfor betydeligt nedsat af psykiske og somatiske årsager. Der kan derfor ikke peges på konkrete arbejdssituationer som [klageren] fremover ville kunne placeres."

I den kommunale ressourceprofil hedder det bl.a.:

"**Borgerens eget arbejdsperspektiv**

…

16/6-2008, gvs: Vurdering af ressourcer:
Det vurderes, at [klagerens] eget arbejdsmarkedsperspektiv er en ressource for hende til at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet. Hun er åben i forhold til arbejdsrelevante jobfunktioner, hvor der tages hensyn til hendes skånebehov. Endvidere har hun en arbejdsidentitet med forventning om at kunne yde 100%, i det omfang kroppen kan være med.

Vurdering af barrierer:
Det vurderes som en barriere, at [klageren] umiddelbart opleves at være fastlåst i sit ønske om et fleksjob i egen virksomhed, og hun virker ikke motiveret for andre løsninger i relation til en tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Vurdering af udviklingsmuligheder:
Det vurderes, at der ikke kan peges på udviklingsmuligheder i forhold til, at [klageren] ikke lader sine barrierer overskygge sine ressourcer.

…

17/11-2009, mg/gvs: Det vurderes som en barriere, at [klageren] umiddelbart opleves at være fokuseret på førtidspension, og hun virker ikke motiveret for andre løsninger i relation til en tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Det vurderes, at der ikke kan peges på udviklingsmuligheder i forhold til, at [klageren] ikke lader sine barrierer overskygge sine ressourcer."

Klageren blev med virkning fra den 1/4 2010 tilkendt førtidspension. Der blev endvidere truffet afgørelse om genoptagelse af sagen efter tre år.

Selskabet indhentede neurologisk speciallægeerklæring af 28/10 2010. Heraf fremgår bl.a.:

"Parakliniske fund fra tidligere undersøgelser:
Ved MR-scanning af columna cervicalis 06.09.2007 påvistes en lille midtstillet prolaps på niveau C5/C6 og en bredbaset discusprotrusion på niveau C6/C7. Derudover let udrettet cervikal lordose. De påviste discusprotrusioner/prolapser havde ingen rodpåvirkning eller medullær påvirkning.

De objektive neurologiske fund og med hensyn til bevægeapparat er i øvrigt i al væsentlighed konsistente over tid, og ens med hvad der påvises ved undersøgelse i Reumatologisk Ambulatorium, … Sygehus april 2003, ved undersøgelse på Neurokirurgisk Afdeling oktober 2007, … Sygehus og ved speciallægeundersøgelse reumatolog … oktober 2008.

Ved vurdering af psykolog … 2009 var konklusionen:
Kompleks tilstand med hovedpine som et fremhersket symptom. Betydelig kognitive vanskeligheder i form af indlærings-/hukommelses og koncentrations/opmærksomhedsvanskeligheder, der i nogen grad har sammenhæng med hovedpineintensitet.

Der er intet der indikerer, at [klageren] har pådraget sig en hjerneskade, der kunne være årsag til de kognitive vanskeligheder. Det uensartede funktionsniveau med til dels særdeles dårlige præstationer, er mere karakteristisk for funktionelle lidelser. Der fandtes ikke holdepunkter for bevidst underpræstation ved testning. Der fandtes overensstemmelse mellem testresultater for de funktionsvanskeligheder [klageren] beskrev fra hverdagen.

Objektiv undersøgelse d.d. af nervesystemet er normal.

Den objektive undersøgelse af bevægeapparat er stort set normal, fraset let-moderate smerter ved palpation på skulderåget.
Der beskrives en række gener med hensyn til hovedpine, kognition, træthed og syn, der er debuteret efter faldulykke fra hest november 2000.
Der beskrives en bedring af symptomer et halvt år efter og de efterfølgende 2-3 år. Indenfor de senere år, er der imidlertid sket et tilbagefald af det samme symptomkompleks, uden at [klageren] kan angive årsager hertil.
Ved tidligere undersøgelser hos neurokirurg og reumatolog er de objektive fund de samme (beskedne), som d.d.
Ved MR-scanning af columna cervicalis i 2007 er der påvist to mindre prolapser/protrusioner uden rodpåvirkning.

Diagnoser:
Diskusprolaps mellem 5. og 6. nakkehvirvel uden tryk på nerverødder/prolapsus discus intervertebralis C5/C6 medianus.
Udbuling på båndskive mellem 6. og 7. nakkehvirvel/protrusius discus intervertebralis C6/C7.
Posttraumatisk kronisk hovedpine af spændingstype og migræne.

Skånebehov, herunder hvilke funktioner, som ud fra en lægelig betragtning forsikrede, bør fritages for?
Svar: Ved dagens undersøgelse er der ikke påvist forhold der indikerer andre skåneforanstaltninger end undgåelse af nakke- og rygbelastende arbejde såsom tunge løft. Der ligges her især vægt på at [klageren] har beskrevet, at hun principielt fortsat kan 'alt i det hjemlige', om end mindre udholdende.

Er der sammenhæng mellem forsikredes opfattelse af skånebehov og den kliniske undersøgelse?
Svar; Jf. ovenstående har [klageren] ikke beskrevet skånebehov, hun efter egen opfattelse har behov for udover mulighed for pauser grundet større trætbarhed.

Udsigt til forbedring/forværring af den aktuelle helbredstilstand?
Svar: I udgangspunktet vil fravær af betydende objektive fund ved aktuelle undersøgelse og tidligere foretagende undersøgelse tilsige en god prognose. Imidlertid har tilstanden efter det beskrevne i tidligere sagsakter og fra [klageren] selv d.d. været stationær over de senere år. Der er for så vidt angår hovedpinen afprøvet en række anerkendte medikamentelle profylaktiske tiltag, suppleret med fysiokalsk behandling (fysioterapi m.m.). Trods dette forekommer tilstanden stationær.

> Erfaringsmæssigt er der næppe derfor udsigt til nogen bedring. Jeg kan ikke anbefale andre behandlingstiltag der med en overvejende sandsynlighed vil bedre tilstanden."

Ved brev af 8/2 2011 meddelte selskabet, at klageren fortsat kun var berettiget til halv udbetaling ved tab af erhvervsevne. Selskabet anførte som begrundelse herfor, at når der bortsås fra de lidelser, der var undtaget grundet rygklausulen, fandtes klagerens erhvervsevne nedsat til halvdelen, men ikke til en tredjedel eller mindre.

Klagerens advokat gjorde ved brev af 7/3 2011 gældende, at klagerens erhvervsevne var nedsat til en tredjedel eller derunder, idet rygklausulen ikke var relevant.

Selskabet fastholdt ved brev af 13/4 2011 sin afgørelse. Sagen er herefter indbragt for nævnet.

Klagerens advokat har i brev af 17/5 2011 til nævnet gjort gældende, at rygklausulen ikke omfatter klagerens lidelse.

Selskabet har i brev af 16/6 2011 til nævnet bl.a. anført:

> "**Forsikredes klage**
>
> [Klageren] klager via sin advokat over, at Danica Pension henfører de konstaterede gener til at være omfattet af rygklausulen - og at hun dermed ikke har ret til hel udbetaling ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling.
>
> **Vores afgørelse**
>
> Det fremgår af de uddybende helbredsoplysninger fra forsikringens oprettelsestidspunkt, at [klageren] i perioden fra maj 1983 til 1988 blev behandlet for gener og smerter i sacroililacaleddet (bækkenet). Dette er årsagen til, at forsikringen på oprettelsestidspunktet fik påført den gældende rygklausul. I anmeldelsen og lægeattesten **(bilag …)** fremgår det, at [klageren] er delvist sygemeldt på grund af gener i nakke, skuldre og hovedpine. Da der således ikke er sammenhæng mellem de gener, som er årsagen til forsikringens rygklausul og de anmeldte gener, så har vi valgt ikke at fastholde, at rygklausulen er gældende. Dog mener vi fortsat, at det ikke er dokumenteret, at [klagerens] generelle erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller mindre, som er påkrævet for hel udbetaling ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling.
>
> Af speciallægeerklæringen fra speciallæge … **(bilag …)** påføres det, at diagnoserne er slidgigt i halshvirvelsøjlen og hovedpine. Samtidig fremgår det af erklæringen:
> '*Skadelidtes tilstand må anses for at være følger efter adskillige hoved- nakke- og rygtraumer med tiltagende degenerative forandringer. Dertil kronisk hovedpine der beskrives som konstant spændingshovedpine samt tidvis migræneagtig hovedpine.'* Ved den objektive under-

søgelse beskrives kun let indskrænket bevægelighed i columna cervicalis og ømhed, samt fri bevægelighed og ingen ømhed i overekstremiteterne. Afslutningsvis konkluderer speciallæge …, at der ved undersøgelsen findes normale neurologiske forhold.

Ligeledes fremgår det af speciallægeerklæringen fra speciallæge i neurologi … **(bilag …),** at diagnoserne er diskusprolaps mellem 5. og 6. nakkehvirvel, udbuling på båndskive mellem 6. og 7. nakkehvirvel, samt posttraumatisk kronisk hovedpine af spændingstype og migræne. Her beskrives det også, at der ved den objektive undersøgelse findes normale forhold både af nervesystemet og bevægeapparatet. Afslutningsvis konkluderer speciallæge … følgende: '*Ved dagens undersøgelse er der ikke påvist forhold der indikerer andre skåneforanstaltninger end undgåelse af nakke- og rygbelastende arbejde såsom tunge løft'.* Samt: '*I udgangspunkt vil fravær af betydende objektive fund ved aktuelle undersøgelse og tidligere foretagende undersøgelser tilsige en god prognose'.*

Det faktum, at [klageren] er tilkendt førtidspension fra kommunen efter reglerne i lov om social pension, er ikke i sig selv afgørende for vores vurdering af den generelle erhvervsevne. Kommunen vurderer arbejdsevnen med udgangspunkt i ressourceprofilens 12 elementer, hvor helbredet kun er det ene element. Det bemærkes i den forbindelse, at kommunen ved vurderingen af helbredsforhold inddrager borgerens opfattelse af eget helbred, jævnfør Socialministeriets arbejdsevnemetode side 40. I henhold til forsikringsbetingelserne er det alene helbredstilstanden, vi vurderer.

I forbindelse med arbejdsprøvningen beskrives i kommunens ressourceprofil side 13 **(bilag …)** en arbejdsdag fra klokken 10 til 17, hvor det ikke har været muligt for [klageren] at yde mere end op til to timers arbejde om dagen. Arbejdstimerne har højst været af 30 minutters varighed ad gangen, hvorefter hun har hvilet sig. Dette set i lyset af, at det oplyses, at der ved arbejdsopgaverne på alle måder er taget hensyn til [klagerens] skånebehov. [Klageren] oplyser selv: '*at hun en dag forsøgte at feje et gulv, men måtte opgive, da hovedet føltes, som skulle det springes.'* Dog fremgår det i opfølgningsskemaet vedrørende arbejdsprøvningen: '*[Klageren] fortæller, at hun er glad for først at skulle møde kl. 10.00 på virksomheden - dette giver hende mulighed for at ordne morgenrutinerne (ridning, fodring, muge ud) omkring hendes egen og 1 fremmed hest fra morgenen af inden arbejdet.'* Ligeledes beskrives en typisk dag inden arbejdsprøvningen i speciallægeerklæringen fra speciallæge … **(bilag …)** på side 3; '*Skadelidtes dagligdag former sig således, at hun står op ved 7-tiden. Går straks i gang med at passe 4 heste, hvoraf 2 er hendes egne. Fjerner hestemøg og fodre hestene med havre, som hun skovler op i trug. Kører affaldet til en mødding på en trillebør. Hun spiser ved 9-tiden, og om formiddagen rider hun herefter træning med dressur i ridehallen, det varer godt en times tid, hvorefter foretager hun vask og strigling samt pleje af hestene indtil ved 12-tiden. Fodrer herefter igen med hvedeklid og vand.'* Eftermiddagen er såvel beskrevet med fysisk arbejde, i form af husarbejde med tøjvask, støvsugning, samt endnu en fodring af hestene og ridningsundervisning.

Det er vores vurdering, at arbejdsprøvningen og den dertil hørende ressourceprofil ikke dokumenterer et reelt erhvervsevne tab. Derimod fremgår det, at det har været muligt for [klageren] at varetage sin egen virksomhed med pleje af heste og dertil hørende staldarbejde, uden hjælp til de fysiske opgaver. Det kan således undre os, at det ikke var muligt, for [klageren] at yde mere end 2 timers arbejde i arbejdsprøvningen, samt have så store fysiske begrænsninger.

Desuden kan vi ikke undlade at bemærke, at der ved en enkelt søgning af [klageren] på internettet kan findes frem til, at [klageren] i sygdomsperioden har været aktiv deltagende i årlige hestestævner til trods for hendes hovedpine, skuldre- og nakkesmerter.

Vi mener således, at det ikke er dokumenteret, at [klagerens] generelle erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller mindre, men fastholder, at den er nedsat til mellem halvdelen og 1/3."

Hertil har klagerens advokat i brev af 28/6 2011 til nævnet bl.a. bemærket:

"Jeg har modtaget Ankenævnets skrivelse af 27. juni 2011 og noteret mig, at Danica Pension nu har opgivet at gøre rygklausulen gældende.

D.v.s. at klager får medhold i, at rygklausulen ikke kan gøres gældende. Dette er noteret.

Der er nu fremkommet et nyt argument for at undgå at betale forsikringsydelsen, nemlig at erhvervsevnen ikke er nedsat til 1/3 eller mindre, som påkrævet for hel udbetaling ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling.

Hertil bemærkes, at der i forbindelse med tilkendelse af førtidspension er foregået en omfattende arbejdsprøvning af [klageren], hvoraf det fremgår, at selv med en arbejdstid på 7,5 timer, har [klageren] i gennemsnit ikke kunne præstere mere, end hvad der svarer til cirka 1 times effektivt arbejde. Hendes samlede arbejdseffekt svarer således i dette forløb til mindre end 10% af arbejdsmarkedskravene, jf. konklusionen fra kommunens arbejdsprøvning af 22. marts 2010. Kopi af bevillingen incl. bilag vedlægges.

Samlet set skønnes arbejdsevnen, jf. side 6, betydelig nedsat grundet psykiske og somatiske årsager. Der kan derfor ikke peges på konkrete arbejdssituationer, som [klageren] fremover vil kunne placeres i.

Det af selskabet fremhævede forhold om, at min klient, som er gammel eliterytter, stadig på hobbybasis går og hygger sig med sine heste, ændrer ikke ved denne vurdering, idet det er meget lidt arbejde, der er forbundet med hendes del af hesteplejen."

Heroverfor har selskabet i brev af 14/7 2011 til nævnet bl.a. anført:

"Det fremgår af advokat …'s vedlagte bilag side 8 vedrørende vurdering af arbejdsevne, at [klageren] udtaler følgende: '*Hvis hun 'går over stregen' for, hvad hun kan holde til, tager det meget lang tid at komme på fode igen. Efter indlæggelsen på hovedpineklinikken i …, gik der et par måneder, før at hun var sig selv igen, og det samme var tilfældet efter deltagelse i et ridestævne, der varende en weekend og fandt sted i februar, så det var ikke før i maj måned, hun havde forvundet efterveerne.'*

Den omtalte arbejdsprøvning fandt sted i perioden fra den 24. august 2009 til den 16. oktober 2009. På de vedlagte **bilag …** og … fremgår det, at [klageren] har deltaget i ridestævner kort tid forinden arbejdsprøvningen. Vi kan således ikke undlade det aspekt i vores vurdering, at til trods for, at [klageren] har været velvidende om hendes egne begrænsninger, så har hun deltaget i arbejdsprøvningen uden at kunne yde en tilfredsstillende indsats. Og dette er set i lyset af, at arbejdsprøvningen har haft de rette skånehensyn. Vi er dermed ikke enige i kommunens konklusion fra arbejdsprøvningen, hvor det konkluderes, at [klagerens] samlede arbejdseffekt i det aktuelle forløb svarede til mindre end 10 % af arbejdsmarkedskravene.

De vedlagte **bilag …** til **…** viser desuden, at [klageren] har været i stand til at deltage i ridestævner flere gange årligt i perioden, hvor hun har været sygemeldt på grund af skulder- og nakkegener, samt hovedpine.

Ligeledes kan det undre os, at det fremgår af de samme oplysninger dateret 4. november 2009 vedrørende vurdering af arbejdsevne side 4, at [klageren] har afhændet hendes virksomhed, samt at det fremgår af speciallægeerklæringen fra speciallæge … **(Bilag …),** at virksomheden er afviklet ca. den 1. april 2010. Af CVR registret, se vedlagt **bilag …,** fremgår det, at virksomhedens ophørsdato først er den 31. december 2010. Vi må derfor antage, at hun i hele sygdomsperioden og frem til ophørsdatoen har varetaget sin virksomhed, og dermed har arbejdet med heste, som tidligere nævnt i vores brev af den 16. juni 2011 - hvor vi henviser til [klagerens] egen beskrivelse af en normal dagligdag. Det oplyses her, at hun både foretager hårdt fysisk arbejde i stalden, fodring samt pleje af heste. Herudover dressur træning af heste og rideundervisning.

Vi fastholder således, at det ikke er dokumenteret, at [klagerens] generelle erhvervsevne er nedsat 1/3 eller mindre, men fastholder, at den er nedsat til mellem halvdelen og 1/3."

Klagerens advokat har ved brev af 10/8 2011 til nævnet fremlagt klagerens kommentarer til selskabets sidste brev. Heraf fremgår bl.a.:

"Vedrørende stævnet i juli, som de mener har svækket mit udgangspunkt for arbejdsprøvningen, så frameldte jeg stævnet, og jeg er derfor heller ikke at finde på resultatlisterne fra stævnet (Bilag …). Det er meget normalt inden for ridesporten at melde fra op til et stævne.

Vedrørende stævnet i maj, så deltog jeg i dette. Normalt betyder dette, at jeg tilbringer 5-7 min på banen. Opvarmningen tager 20-30 min.

Vedrørende ridehallen, så var den udlejet fra 01.04.2009 til og med 30.04.2010 (Bilag …). Ridehallens status blev ændret hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til en udlejningsejendom 01.08.2009 (Bilag …).

Grunden til, at ridehallen ikke blev frameldt CVR registeret før 31.12.2010 var for at undgå en evt. momstilbagebetaling (10 års reglen).

En stor del af stalden, som ligger i direkte forbindelse med ridehallen, blev derudover omdannet til et lager for min mands importvirksomhed. Arbejdet blev påbegyndt i maj 2010. Dette har betydet, at antallet af bokse nu er reduceret fra 12 stk. til 3 stk. De tre bokse benytter jeg selv, min mand og en god veninde. Mod at benytte en af boksene aflaster min veninde mig ved pasningen af vores heste.

Som min revisor bekræfter, er der ingen erhvervsmæssig benyttelse af ridehallen overhovedet (Bilag …).

Vedrørende Danicas henvisning til min udtalelse om, at det tog mig et par måneder at komme mig efter et stævne, så var der tale om et stævne, hvor jeg deltog med **2 heste 3 dage i træk (10.02.2008)** (Bilag …).

Vedrørende bilag … i Danicas brev af 14.07.2011 fra stævnet på … i 2011, hvor jeg figurerer på rytteroversigten for 6 klasser, så må jeg her gøre det klart, at jeg reelt kun startede i 2 af klasserne (en klasse om torsdagen og en klasse om fredagen) (Bilag …).

Jeg frameldte 2 af klasserne (lørdag og søndag), da kroppen ikke kunne klare mere, og jeg er derfor ikke at finde på resultatlisterne fra disse klasser.

De resterende 2 tilmeldinger var en vennetjeneste, da min veninde ikke kunne tilmelde sig pga manglende rytterlicensnummer. Jeg lod hende derfor benytte mit rytterlicensnummer til at tilmelde sig nogle uger før stævnet (derfor er mit navn på rytteroversigten). Umiddelbart inden konkurrencen fik hun sit rytterlicensnummer, og de to tilmeldinger kom i hendes navn. Jeg er derfor heller ikke at finde på resultatlisten (Bilag …).

Jeg medsender en erklæring fra min veninde (Bilag …)

Her til sidst vil jeg gerne for god ordens skyld lave endnu en rettelse til Danicas bilagsliste. Vedrørende bilag …, så er der igen tale om et stævne, hvor jeg frameldte. Bilag … er blot et program og ikke en resultatliste. Jeg medsender resultatlisten, hvor jeg ikke er at finde (Bilag …)."

Herefter har selskabet i brev af 9/9 2011 til nævnet bl.a. anført:

"Advokat … skriver, at de fremsendte bilag modbeviser vores påstand omkring [klagerens] deltagelse i ridestævner. Dog anser vi blandt andet de bilag, som dokumentation for, at [klageren] har været i stand til at deltage i ridestævner til trods for hendes fysiske gener. Blandt andet deltog [klageren] i distriktsstævne i februar 2008, hvilket er kort tid inden arbejdsprøvningen ved ... i maj 2008. Som nævnt i vores brev fra den 16. juni 2011 er resultatet af denne arbejdsprøvning, at [klageren] ikke var i stand til at yde mere end op til to timers arbejde, hvoraf der kun var tale om 30 minutters effektivt arbejde, samt at det ikke var muligt for hende at feje gulv uden en forværring af generne. Dette indikerer efter vores mening, at [klageren] har været i stand til at varetage egne interesser, men ikke yde en indsats som forventet i arbejdsprøvningen.

Igen må vi påpege, at det er [klageren] selv, der beskriver en normal arbejdsdag for hende i sygdomsperioden **(bilag …),** hvor hun deltager aktivt i det fysiske hårde arbejde, der er i stalden ved udmugning, fodring og pleje af hestene.

Det fremgår af kendelsen om førtidspension fra … kommune **(bilag …),** at beslutningen om tilkendelsen af førtidspension er truffet på baggrund af den udarbejdede ressourceprofil. Denne ressourceprofil er udarbejdet ud fra blandt andet resultaterne af arbejdsprøvningerne, men samtidig også [klagerens] opfattelse af eget helbred. Det fremgår af ressourceprofilen fra den 16. juni 2008 side 12: '*Det vurderes som en barriere, at* [klageren] *umiddelbart opleves at være fastlåst i sit ønske om et fleksjob i egen virksomhed, og hun virker ikke motiveret for andre løsninger i relationer til en tilbagevenden til arbejdsmarkedet.' Efter afslag på fleksjob, fremgår det den 17. november 2009 på side 14: 'Det vurderes som en barriere, at* [klageren] *umiddelbart opleves at være fokuseret på førtidspension, og virker ikke motiveret for andre løsninger i relation til en tilbagevenden til arbejdsmarkedet.'*

Afslutningsvis kan det nævnes med henvisning til journaloplysningerne fra … Hovedpinecenter **(bilag …)** og speciallægeerklæringerne fra henholdsvis speciallæge … **(bilag …)** og speciallæge … **(bilag …),** at der er påvist normale neurologiske forhold, samt at det konkluderes, at der er en resterhvervsevne i et ikke fysisk belastende erhverv på nedsat tid.

Vi fastholder således fortsat, at der ikke foreligger dokumentation for, at [klagerens] generelle erhvervsevne er yderligere nedsat til 1/3 eller mindre."

13. 80.579

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**Dækning ved tab af arbejdsevne**

…

Forsikringen giver ret til udbetaling af forsikringsydelse i tilfælde af midlertidig uarbejdsdygtighed og varigt tab af arbejdsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde.

…

Hvis forsikrede er midlertidigt uarbejdsdygtig, eller hvis hans arbejdsevne nedsættes varigt til 1/3 eller mindre af den fulde arbejdsevne, udbetales hele forsikringsydelsen.

Er forsikrede midlertidigt halvt uarbejdsdygtig, eller nedsættes hans arbejdsevne varigt til mellem 1/2 og 1/3, udbetales halvdelen af forsikringsydelsen.

…

Varigt tab af arbejdsevne

Bliver forsikrede ved med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i et sådant omfang, at hans fremtidige arbejdsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes arbejdsevne varigt er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3. Denne vurdering foretages under alle omstændigheder senest 18 måneder efter den 1. sygedag, eller ved ulykkestilfælde 18 måneder efter skadedagen. Selskabet kan for et begrænset tidsrum en eller flere gange udskyde vurderingen af det varige tab af arbejdsevne. Så længe udskydelsen varer, sker der udbetaling efter reglerne om midlertidig uarbejdsdygtighed.

Forsikredes arbejdsevne anses for varigt at være nedsat til 1/3 eller mindre, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Forsikredes arbejdsevne anses for varigt at være nedsat til mellem 1/2 og 1/3, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/2 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de lægelige og kommunale akter, finder nævnet, at klageren ikke har godtgjort, at hendes erhvervsevne er nedsat til en tredjedel eller mindre af den fulde erhvervsevne. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde præmiefritagelse og udbetale fuld forsikringsydelse ved tab af erhvervsevne.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen